herpy

FROSKER

Waxy Monkey Tree Frog

Phyllomedusa sauvagii

Phyllomedusa sauvagii er en stor, rolig løvfrosk fra Gran Chaco og de tilstøtende skogene i Sør-Amerika. Den smører selv et vanntett, voksaktig lag utover huden og trenger derfor et varmere og tørrere terrarium enn de fleste andre løvfroskene. Hudsekretet er biologisk aktivt, så vask hendene etter kontakt.

Familie: Phyllomedusidae **Mild hudgift**

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**7-10 cm** snute-kloakk-lengde
Levealder	**5-10 år**
Aktiv	**I skumringen og om natten**
Levevis	**Trelevende**
Biotop	**Savanne og tørrskog**
Hudgift	**Mild** Vask hendene etter kontakt, og hold fingrene unna øyne og munn
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H for 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Varmeplass	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**50-75 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Vinterhvile	**18 °C** 4-6 uker
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene, parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Utvikling	**Rumpetroll i vann**
Egglegging	**På blader over vann**
Kjønnsmoden	**12-18 mnd.**
Egg per legging	**200-800**
Klekking	**5-9 dager**
Larvetid	**28-42 dager** fra klekking til metamorfose
Larvefôr	**Alger/planter og ferdigfôr**
Yngelpleie	**Ingen**

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phyllomedusa sauvagii er en kraftig, voksaktig grønn løvfrosk på 7-10 cm. Under kjeven løper en kremhvit stripe som fortsetter langs kroppens underside, og buken har uregelmessige hvite striper og flekker. De store, gyldne øynene har loddrett, spaltformet pupill, som hos de andre løvfroskene i familien. Fingrer og tær kan gripe rundt greinene som en hånd, og frosken går sakte og målrettet gjennom greinene i stedet for å hoppe.

Hannene er mindre og slankere enn hunnene og har løs hud på strupen, der klangblæren sitter. Hunnene har en rundere snute. I yngletiden får hannene brune, ru paringsputer på første finger.

Huden er tett besatt med voksskjertler. Frosken stryker sekretet utover hele kroppen med hender og føtter, og det gjør huden nesten tett: fordampningen er bare 5-10 % av andre frosker og på høyde med øgler. Arten skiller dessuten ut nitrogen som urinsyre i stedet for urea og kan falle i en slags dvale om dagen. Sekretet beskytter også mot bakterier og sopp.

Arten ble beskrevet av Boulenger i 1882 og er oppkalt etter den franske zoologen Henri Émile Sauvage. Slektsnavnet er satt sammen av de greske ordene for blad og vokter. Slekten hører til familien Phyllomedusidae, som tidligere ble regnet med til Hylidae.

Hudgift: Hudsekretet er et ekte forsvarssekret med omkring 50 ulike biologisk aktive peptider, bl.a. det sterkt opioide dermorfinet. Det kan svi i øyne og åpne sår, og feltet er derfor satt til mild. Vask hendene med varmt vann før og etter kontakt, ikke bruk såpe eller krem rett i forkant, og skyll straks grundig med vann hvis du får sekret i øynene. Sekretet dannes i froskens egne hudkjertler og kommer ikke fra føden, så oppdrettede dyr har det også.

I fangenskap lever arten fra omkring 5 til over 10 år.

Les mer: Vinterdvale og årstider

Utbredelse og leveområde

Phyllomedusa sauvagii lever i det sørlige sentrale Sør-Amerika: det østlige Bolivia, Paraguay, det nordlige Argentina og Mato Grosso do Sul i det sentrale Brasil. Hoveddelen av utbredelsen ligger i Gran Chaco, den store, varme og tørre sletten som strekker seg over Paraguay, det sørøstlige Bolivia og det nordlige Argentina. Arten finnes opp til omtrent 1.500 m.

> **Naturlig utbredelse:** Argentina, Bolivia, Paraguay og Brasil.

LEVEOMRÅDE

Phyllomedusa sauvagii lever i trær og busker i Chacos tørre skoger og i fuktigere skog langs dammer og vassdrag. Den foretrekker en åpen, solbelyst trekrone fremfor mørk skog. Om dagen hviler den på en gren eller et blad, og om natten jakter den på insekter. Hannene begynner å kvekke omtrent to timer etter solnedgang.

I tørketiden ligger temperaturen i området på omtrent 16-21 °C med en luftfuktighet nede rundt 50 %, mens regntiden byr på 25-28 °C og over 80 %. Regntiden varer fra oktober til mars eller mai. Arten yngler bare under eller like etter kraftig regn, ikke gjennom hele sesongen. Frosken tåler kroppstemperaturer fra ca. 20 til 40 °C, høyere enn de fleste frosker, og foretrekker 22-26 °C.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

Stell

TERRARIET

Phyllomedusa sauvagii er trelevende og trenger høyde og mange greiner. For to dyr er 45 × 45 × 60 cm nok. En gruppe på 3-4 dyr trenger minst 45 × 45 × 90 cm, og 5-8 dyr minst 90 × 45 × 90 cm.

Sett opp skrå klatregreiner, kork og lianer, slik at frosken kan velge mellom varmt og kjølig. Planter med store, glatte blader som *Scindapsus* og *Philodendron* gir skygge og sitteplasser, og froskene bruker dem til eggleggingen. For avlsdyr er et halvsterilt oppsett ofte best: et glassterrarium med avløp, falsk bunn, vannskål og et par potteplanter, slik at rundorm ikke kan hope seg opp i bunnsubstratet. Et naturlig beplantet terrarium med løv og mose fungerer også. Plasser terrariet slik at det ikke får direkte sol. God ventilasjon er viktig: nett i hele lokket, og gjerne i sidene også.

TEMPERATUR

Hold 24-29 °C om dagen med et varmested på 29-32 °C øverst og et fall til 18-21 °C om natten. Arten stammer fra Gran Chaco og tåler varme langt bedre enn de fleste løvfrosker; den klarer temperaturer rundt 35 °C i kortere perioder om dagen, når den har skygge og vann.

Gi en gradient fra topp til bunn, og mål med termometer både øverst og nederst. En liten varmepære øverst gir varmestedet, men tørker luften, så bruk termostat.

Vinterhvile: før avl etterlignes tørketiden ved å senke lyset til 8 timer og temperaturen til ca. 18 °C i 4-6 uker, holde fuktigheten nede rundt 50 % og fôre sparsomt. Etterpå går man tilbake til de normale temperaturene. Det er en avlsteknikk og ikke nødvendig for dyr som bare skal holdes.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG DUSJING

Luftfuktigheten skal ligge på 50-60 % om dagen og stige til 70-75 % morgen og kveld, når terrariet er sprøytet. Det er tørt for en løvfrosk og en viktig forskjell fra for eksempel *Agalychnis callidryas*. Vedvarende høy fuktighet og stillestående luft gir risiko for bakterielle hudinfeksjoner.

Sprøyt kort på faste tidspunkter, og la terrariet tørke opp imellom. Hyppig sprøyting er unødvendig for denne tørketålende arten; en fuktig svamp i vannskålen kan stå i stedet. Hold bunnen lett fuktig, aldri drivvåt, med både fuktige og tørre soner, og sprøyt litt oftere i varmt vær. Bruk avklort springvann, regnvann eller osmosevann, men ikke destillert vann, som mangler mineraler.

VANN OG VANNKVALITET

Sett inn en stabil vannskål med glatte steiner eller en skrå kant, slik at frosken lett kommer opp, og skift vannet hver dag. Frosken tar opp vann gjennom huden og sitter gjerne i skålen. I et regnkammer til avl brukes en vanndel på 5-15 cm.

Amfibier tar opp stoffer gjennom huden, så bruk avklort springvann eller regnvann, og hold såpe, rengjøringsmidler og insektmidler unna terrariet. Rengjør skålen med varmt vann, og skyll den grundig.

LYS OG UVB

Gi 12 timer lys om dagen og mørke om natten, og bruk plantelys hvis terrariet er beplantet. Frosken sitter gjerne åpent og soler seg kortvarig, og en svak UVB-kilde anbefales for å hjelpe kalkomsetningen og forebygge skjelettsvekkelse. UVB er likevel ikke strengt nødvendig, og det nøyaktige behovet er ikke kjent, så plasser lampen over en del av terrariet, gjerne over et nett, og gi rikelig med skygge. Skift UVB-rør etter produsentens anvisning.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Phyllomedusa sauvagii eter insekter: gresshopper, kakerlakker, møll, fluer og voksmøllarver. Fôrdyret må høyst være like bredt som froskens hode. Mange frosker avviser ormeaktig fôr. Unge dyr fôres daglig og voksne annenhver til hver tredje dag.

Fôr fôrdyrene godt i et døgn eller to før de brukes, og støv dem med en blanding av vitamin og kalk med D3, enten blandet 1:1 eller vekselvis. Gi så variert føde som mulig, og ikke bruk viltfangede insekter, som kan bære parasitter og sprøytegift. Frosken lærer lett å ta fôr fra en pinsett.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

ATFERD OG HÅNDTERING

Phyllomedusa sauvagii er rolig og langsom og går i stedet for å hoppe. Den er aktiv i skumringen og om natten, men venner seg til å være aktiv når det kommer fôrdyr i terrariet. Hannene kvekker om kvelden med et «kråk-kråk-kråk».

Arten kan holdes enkeltvis, men trives best i små grupper på 2-8 dyr, og samspillet i gruppen fremmer også ynglingen. Hold den bare sammen med egen art, for mindre dyr kan bli spist. Frosken venner seg til å bli håndtert, men blir stresset av for mye, og huden tåler ikke såpe, krem eller svette. Husk at sekretet kan svi i øynene. Skal frosken flyttes, så bruk en gjennomsiktig boks eller rene, fuktige hender.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Med godt stell er froskene kjønnsmodne og fullvoksne etter 12-18 måneder. Hannene er mindre og slankere og har løs strupehud; i yngletiden får de brune paringsputer på første finger. Hunnene har rundere snute og er tydelig tykkere når de bærer egg. Avl bare med fullvoksne dyr i god kondisjon. Arten er oppdrettet i fangenskap i Europa og USA i mer enn 25 år.

PARRING

Ynglingen følger regntiden, så i terrariet etterlignes først tørketiden og deretter regnet. Etter 4-6 uker med kjølig, tørr periode (se vinterhvile under temperatur) økes lyset til 12-14 timer, temperaturen går tilbake til det normale, og det sprøytes oftere, slik at fuktigheten i en ukes tid ligger på 70-80 %. Deretter sprøytes det kraftig for å etterligne sommerregnet, og hannene begynner å kvekke.

Et eget regnkammer med avløp og sprøyteanlegg gjør det lettere. To hanner per hunn gir konkurranse og de beste resultatene. Hannen griper hunnen bak forbena (amplexus), og paret søker mot vann med vegetasjon, der hannen befrukter eggene mens hunnen legger dem. Senk fuktigheten til de normale 50-60 % igjen når eggene er lagt og klekket.

EGG OG RUMPETROLL

Hunnen legger 200-800 egg på bladets midtrib over vannet og folder bladet rundt eggene; ved store legginger bruker hun opptil tre blader. Mellom eggene legger hun tomme, gelefylte kapsler som holder på fuktigheten og klistrer bladet sammen. Eggene tørker svært lett ut og må sitte på et stort blad over stillestående vann, slik at rumpetrollene faller rett i vannet når de klekkes. Det er ingen yngelpleie.

Klipp av bladet, og heng det opp over et akvarium, for eksempel med teip på glasset, eller legg det i en beholder med litt vann i bunnen, slik at eggene ikke står under vann. Egg som glir ned i vannet, utvikler seg som regel likevel. Hold eggene ved ca. 24 °C.

Rumpetrollene svømmer fritt i vannet og trenger rent vann. Et akvarium på ca. 40 liter med fin sand, vannplanter og et lite filter kan rumme opptil 30 rumpetroll med et ukentlig vannskift på 25-30 %, mer når rumpetrollene vokser. Til mindre hold passer plastbakker uten filter med 50 % vannskift annenhver dag. Hold vannet rundt 24-25 °C. Gi fint pulverfôr de to første ukene, deretter fiskeflak og frysetørket tubifex; døde insekter, hakkede meitemark, alger og planter tas også.

Les mer: Oppdrett av rumpetroll

METAMORFOSE

Eggene klekkes av seg selv etter 5-9 dager. Rumpetrollene er store ved klekking, over 20 mm, med store ytre gjeller og en hale som utgjør omtrent to tredjedeler av lengden. Metamorfosen tar omtrent 4-6 uker, men hos løvfrosker generelt kan den vare 40-90 dager.

Når forbena kommer, slutter rumpetrollene å ete. Gi dem planter, greiner eller en jevn, skrå bredd, slik at de lett kommer opp av vannet, og ha lokk eller nett på akvariet.

OPPDRETT AV UNGER

Flytt ungene til små begre med litt vann i bunnen og et skrått blad som landgang så snart de har alle fire bena. Når halen er borte, kommer de i små terrarier med sphagnum eller kjøkkenrull i bunnen og plastpotter eller planter å sitte på. Det første måltidet er typisk 2-3 bananfluer (*Drosophila hydei*); for mye fôr på én gang stresser de små froskene. Etter en uke eller to kan de få små fårekyllinger, men for mange store fôrdyr kan gi kloakkframfall. Nyklekkede fårekyllinger, nyklekkede voksmøllarver og melmøllarver kan også brukes.

Sprøyt daglig, fôr annenhver dag, og støv fôret med kalk og vitaminer. Når ungene spiser godt, kan de flyttes sammen i grupper.

Helse og vanlige feil

Phyllomedusa sauvagii tåler tørke og varme, men ikke feil i stellet. De typiske problemene er:

- Vedvarende høy fuktighet uten ventilasjon, som gir bakterielle hudinfeksjoner. Hold luften i bevegelse, og la terrariet tørke opp.
- Skjelettsvekkelse hos dyr uten kalk, D3 og UVB. Støv fôret, og varier det.
- Lungeorm (*Rhabdias*) og andre rundorm, som er vanlige hos løvfrosker. Hold terrariet rent, og få en veterinær til å undersøke en avføringsprøve.
- Skrammer på snuten når frosken gnir den mot glasset i små terrarier eller under transport. De kan behandles med antibiotisk salve.
- Overoppheting ved direkte sol eller en for kraftig lampe.

Bruk aldri ivermectin på huden til løvfrosker; det har vært dødelig for *Agalychnis callidryas*. Kontakt en veterinær med kunnskap om amfibier hvis frosken slutter å spise, har sår, hevelser eller rødlige områder på huden, eller er sløv.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.